

# CIRCULAR CITY



Maja Djolic, Aleksandra Vucinic,  
Natasa Atanasova and Guenter Langergraber

Book title: Circular City

Authors: Maja B. Đolić, Aleksandra Vučinić, Nataša Atanasova and Günter Langergraber Translated into Estonian by Mart Külvik, [mart.kylvik@emu.ee](mailto:mart.kylvik@emu.ee) Estonian University of Life Sciences, Estonia

Illustrations: Ana Popović ([@ananana\\_14](mailto:Inst@ananana_14), [@ananana\\_design](https://www.instagram.com/ananana_design))

Illustration of Cover page: Tea Nikolić ([Inst@prismriver\\_](mailto:Inst@prismriver_))

©Circular City COST Action CA17133

Grant Holder Institution:

Universität für Bodenkultur Wien (BOKU)

Department of Water, Atmosphere and Environment

Institute of Sanitary Engineering and Water Pollution Control

Muthgasse 18, 1190 Vienna, Austria

Chair of the Action:

Dr. Günter Langergraber

Head, Department of Water, Atmosphere and Environment

[guenter.langergraber@boku.ac.at](mailto:guenter.langergraber@boku.ac.at)

Co-Chair of the Action:

Dr. Nataša Atanasova

University of Ljubljana, Faculty of Civil and Geodetic Engineering

[natasa.atanasova@fgg.uni-lj.si](mailto:natasa.atanasova@fgg.uni-lj.si)

Reuse is authorized provided the source is acknowledged. It can be used for educational purposes for the appropriate reference.

This publication is based upon work from COST Action CA 17133 "Implementing nature based solutions for creating a resourceful circular city (Circular City Re.Solution)" supported by COST (European Cooperation in Science and Technology).

COST (European Cooperation in Science and Technology) is a funding agency for research and innovation networks. Our actions help connect research and initiatives across Europe and enable scientists to grow their ideas by sharing them with their peers. This boosts their research, career and innovation.

[www.cost.eu](http://www.cost.eu)



COST Action CA17133

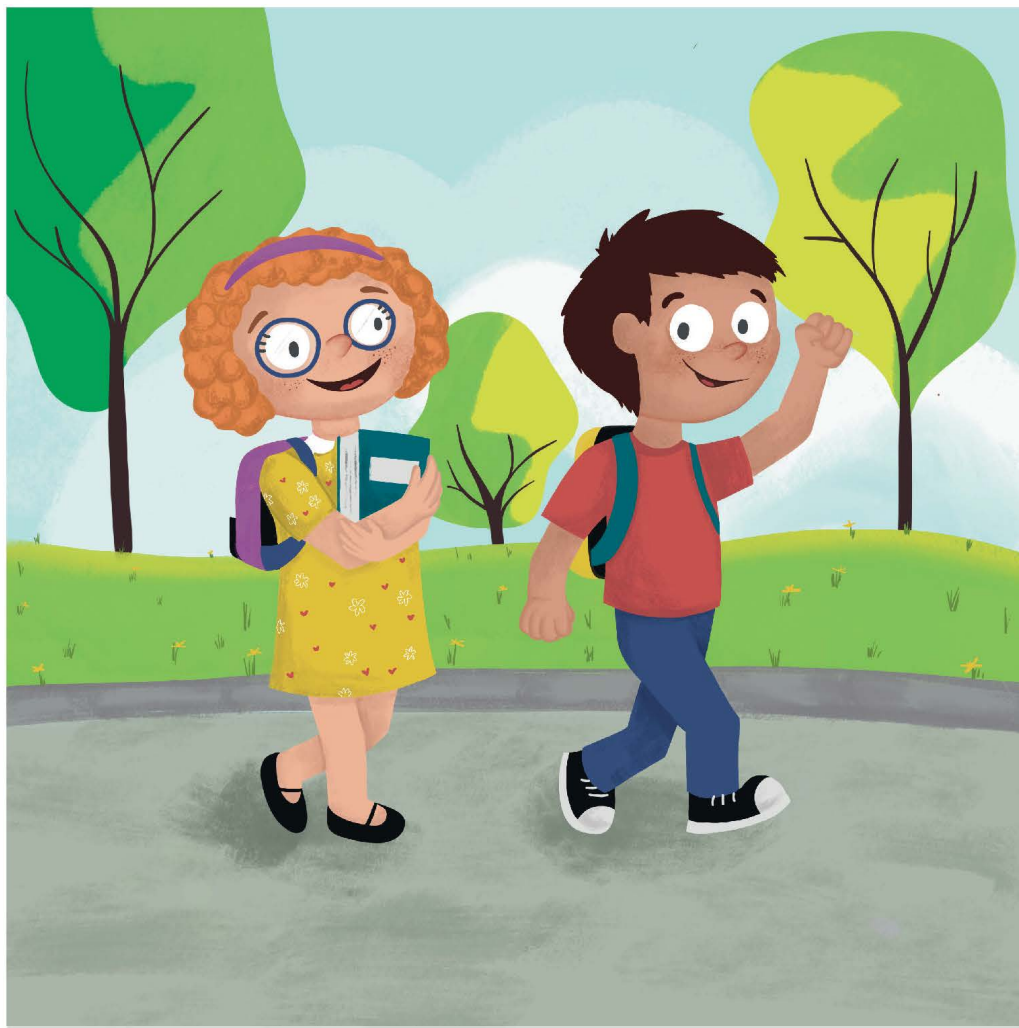
Grant Holder Institution:



# KAUNIS PÄIKSELINE PÄEV

Anna ja Luukas jalutasid koolist koju ja meenutasid möödunud koolipäeva. Nad naersid koos naljakatele sündmustele tagasi mõeldes ja peatusid linna läbiva jõe röömsa veevulina kuulatamiseks.

Nalja täis vestlus muutus äkitselt tõsiseks. Vaadates lustlikku veevirvendust, küsis Anna Luukaselt: "Kas sa tead, kui tähtis on vesi meie kehade jaoks? 70% inimkehast on tehtud veest."



"Inimene saab olla kuni 20 päeva toiduta, kuid vaid kolm veeta! Me tegelikult ei tea, kui vajalik on vesi kõigi elusolendite jaoks."

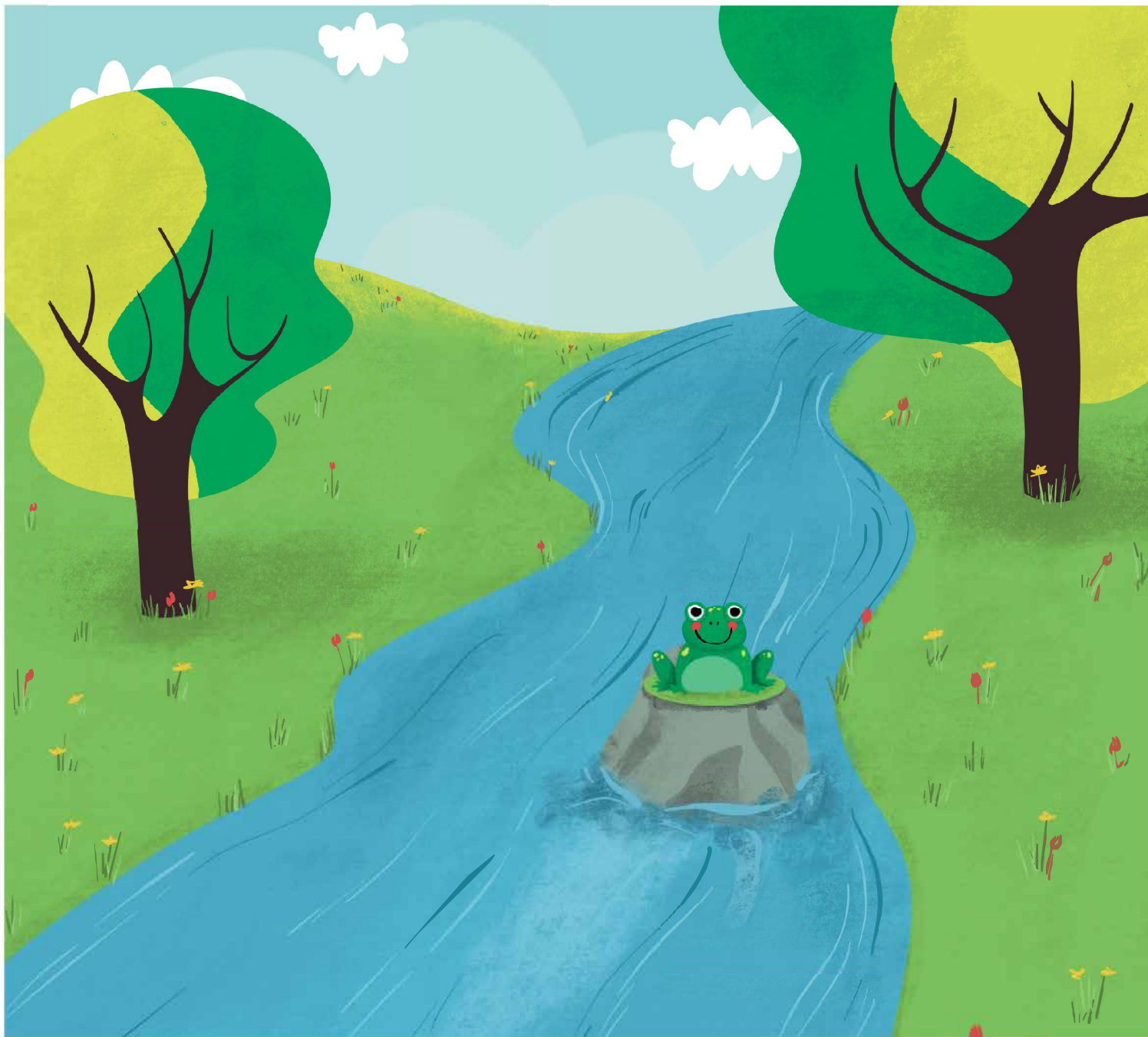




"Me laseme hoolimatult majapidamiste ja tööstuse heitvett loodusesse – jõgedesse ja järvedesse. Sellega me ohustame kõiki vees elavaid organisme, näiteks kalu ja veetaimi, aga ka neid olendeid, kes vajavad vett, kuid ei ela seal."



"Näiteks konnadele, kes osa oma elust küll elavad maismaal, mõjub vee saastamine ikka väga halvasti."



"Kõik võiks olla teisiti, kui me puhastaksime heitvee enne loodusesse tagasilaskmist. Siis saaksid ka tulevased põlvned kasutada puhast pinna- ja põhjavett. Vesi on üks kõige tähtsamaid loodusvarasid Maal."



Annat kuulates Luukas komistas ja peaaegu kukkus. Õnneks Anna sai teda kiirelt toetada ja nii ei saanud Luukas haiget.



Luukas vaatas tagasi, et näha, millele ta oli komistanud. Ta nägi plastpudelit.





"Ma ei mõista, miks keegi viskas plastjätme sinna, kus inimesed kõnnivad. Keegi võib komistada ja haiget saada," ütles Luukas nõutult Annale.

"Kas see hoolimatu inimene teab, et plast laguneb looduses alles enam kui saja aasta jooksul?!"



“Plast lze recyklovat a tím získat nový produkt. A to není vůbec těžké. Lidé by měli plastový odpad likvidovat pouze na místě k tomu určeném, do kontejneru nebo recyklačního koše. Dělán to pořád a není pro mě těžké třídít odpad do kontejnerů na papír, kov, plast a sklo. Cítím se dobře, když to dělám. Víím, že jsem udělal něco dobrého a užitečného jak pro sebe, tak pro prostředí, ve kterém žiji.”





"Luukas võttis oma jutu kokku: "Sel moel me saame mõjutada kliimamuutust. Põuad ja üleujutused on põhjustatud inimtegevusest. Need võivad ka viia taime- ja loomaliikide hävinguni.

"Anna, me ülekasutame loodusvarasid: vett, maake, liiva ja kruusa, metsa... Meil on vaid üks planeet Maa. Ja praegu me tarbime loodusvarasid, nagu meil oleks neid mitu. Me oleme varasid kasutanud üle võimaluste juba pikemat aega ning praegu me elame tulevaste põlvkondade arvelt. Millise tuleviku me neile jätame, kui me hävitame ainsa kodu, kus me saame elada?"





Kui Anna ja Luukas rääkisid, oli hakanud vihma sadama ja nad jooksid lähimasse parki puu alla varju.



Nüüd pöördus Anna Luukase poole: "Mulle meeldib loodus, aga ma armastan ka meie linna. Looduses ma armastan puid ja rohelist ja linnas oma kooli, sõpru, rattaga sõitmist ja pallimänge... Mulle meeldiks, kui saaks looduse ja linna kokku panna."



Luukas: "Tänapäeval on see võimalik. Kui me soovime, saame elada rohelises linnas. Kas sa teadsid, et ka seinad ja katused saab muuta haljaks? Kujuta ette, et sinu lemmiktaimed kasvavad majaseintel või katustel. Või punased maitsvad maasikad kasvavad seintel või katustel ümber sinu. Kas see poleks imeline?"





"Kõlab fantastiliselt," vastas Anna rõõmsalt. "Ma istutaks karikakraid, nemad on mu lemmikud. Ema jaoks ma kasvataks maitsetaimi – pune või basiilikut – ta kasutab neid rohkesti toiduvalmistamisel. See võiks olla suurepärane!"





"Me võime kasvatada oma lemmiktaimi, samas roheseinad ja katuseaiad kaitsevad meid temperatuurimuutuste eest. Meie maja on soojem talvel ja jahedam suvel. Nii hoiame kokku energiat ja vähem muudame kliimat."



Vihm lõppes ja Anna ning Luukas jätkasid jalutuskäiku. Nad nägid sõpru, kes istusid pargipingil ja nautisid tervislikke puuvilju.



Anna pöördus nende poole: "Kas te teate, et kolmandik maailmas toodetud toidust visatakse ära? Kujutage ette, et anname toidu ülejäägi nendele, kes vajavad seda! Aga ka see banaanikoor ja õunasüda võib olla ka toiduks – taimedele. Loodus toidab meid ja meie toidame loodust. Täisring! Tegelikult on loodusel lahendus kõige jaoks. Hea oleks, kui saaksime kõiki oma sõpru veenda elama selliselt. Selleks peaksime end harima".



Luukas innustus: "Jah, mina tahaksin olla arhitekt ja välja mõelda oma enda rohelise maja!" Anna vastas õhinal: "Hea mõte! Mina tahaksin olla bioloog ja loodust tundma õppida". Peeter liitus sõprade hulgast: "Mina õpin inseneriks ja hakkan veepuhustusjaamu projekteerima!" Miia, kes seni oli teisi kuulanud, sekkus samuti: "Mina hakkan majandusteadlaseks ja aitan leida raha ringleva linna loomiseks".







# SOOVITUS TÕELISTELE LOODUSESÕPRADELE

- Õpi mõndagi ringlevate linnade kohta vaadates videot: <https://www.youtube.com/watch?v=R3NXLb-W1pg>
- Pune ja basiiliku kõrval on teisigi maitsetaimi. Vaata, millised on siin ja selgita, kas neid leidub sinu ümbruses!
- Istuta puu oma kodu lähedale, kannu selle eest hoolt ning lase tal koos sinuga kasvada suureks!
- Kogu ja ladusta jäätmed eraldi vastavalt taaskasutatavate materjalide erinevatele kategooriatele. Proovi iga päev teha midagi kasulikku keskkonnale!
- Säästa vett! Kui sa ei keera vett kinni hammaste pesemise ajal, siis voolab umbes 11 liitrit puhast vett mõne minuti jooksul kanalisatsiooni!
- Säästa elektrit! Lülita valgustus ja elektriseadmed välja, kui sa lahkud ruumist või kui sa ei tarvita neid!
- Tutvu lähemalt keskkonnakaitseteemadega ja korralda sõpradega õppetunde oma väikestele naabritele. Aidaku teid selles ka see lasteraamat!
- Väikestele detektiividele – leia üles erinevused!



Pro malé detektivy –  
najděte rozdíly





Joonista oma  
ringlev linn!



